

Webinaari digipalvelulakiin tulleista muutoksista

Aluehallintovirasto

@AVItwiittaa

Tervetuloa!

- Tässä tilaisuudessa opit
 - mitä uusia palveluita digipalvelulain saavutettavuusvaatimukset koskettavat ja millaisia uusia velvoitteita digipalvelulaki sisältää?
 - mitä digipalvelulain soveltamisalaan jo kuuluneiden organisaatioiden kannattaa ottaa huomioon?
- Tilaisuudessamme on sekä viittomakielen tulkkaus ja kirjoitustulkkaus.
- Kysymyksiä aiheesta voit esittää chatissä.

Mikä digipalvelulaissa muuttui?

- Esteettömyysdirektiivin kansallisella toimeenpanolla on vaikutuksia kuuteen lakiin, kuten myös lakiin digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019, digipalvelulaki)
 - yhtenä keskeisenä muutoksena laissa on uusi 3a-luku: Eräiden digipalvelujen saavutettavuus
 - saavutettavuusvaatimusten piiriin tuli uusia palveluja ja toimijoita. Lakiin on myös lisätty joitakin palvelukohtaisia lisävaatimuksia, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella (179/2023).
- Lait tulivat voimaan 1.2.2023 ja asetus 20.3.2023. Lain soveltaminen alkaa **28.6.2025**.
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonta valvoo digitaalisten palvelujen saavutettavuutta, Traficom tuotteiden esteettömyyttä ja sisäministeriö hätäkeskustoimintaa.

Soveltamisalaa kuuluvat kuluttajille suunnatut palvelut

- Uusia vaatimuksia sovelletaan kuluttajalle suunnattuihin palveluihin
 - kuluttajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaansa varten.
- Soveltamisala on siis **palvelun**, ei organisaation mukaan.
- Poikkeus: uusia vaatimuksia ei sovelleta mikroyrityksiin
 - mikroyrityksellä tarkoitetaan yrityksiä, joiden palveluksessa on alle 10 työntekijää ja joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 2 miljoonaa euroa tai joiden vuosittainen taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.

Digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksista

1. Tekniset saavutettavuusvaatimukset eli eurooppalaisen standardin EN 301549 määrittelemät tekniset vaatimukset palvelulle ja sen sisällöille
2. Saavutettavuusselosteen ylläpitäminen
3. Saavutettavuuspalautteen vastaanottaminen ja palautteeseen vastaaminen
4. Palvelukohtaiset lisävaatimukset ja -velvollisuudet

Soveltamisala

- Uusia vaatimuksia sovelletaan seuraaviin **kuluttajille** suunnattuihin palveluihin
 1. Henkilöliikennepalvelujen digitaaliset palvelut
 2. Sähkökirjat eli e-kirjat
 3. Verkkokaupat
 4. Kuluttajapankkipalvelut
 5. Audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoavat palvelut eli käytännössä palvelut joilla, näitä sisältöjä katsellaan kuten Yle Areena, Netflix ja MTV Katsomo.
 6. Viestintäpalvelut eli palvelut, joilla siirretään verkossa viestejä, esimerkiksi Whatsapp ja Skype.

Digipalvelulain uudet vaatimukset ja velvollisuudet

- Lain 3a luvussa säädettyjä palveluita velvoittaa digipalvelulain 7 §:ssä säädettyt saavutettavuusvaatimukset, joiden sisältö tarkemmin määrittyy
 - eurooppalainen standardi EN 301 549
 - verkkosisällön saavutettavuusohjeet (WCAG 2.1)
- Digipalvelulakiin on lisätty myös palvelukohtaisia lisävaatimuksia, joista säädetään tarkemmin asetuksella
 - Valtioneuvoston asetus eräiden digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimuksista (179/2023)

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – kuluttajapankkipalvelut

- Kuluttajapankkipalveluiden tarjoamista koskevien tietojen on täytettävä Euroopan neuvoston kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B2-taso.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset – sähkökirjat

- Sähkökirjoina tarjottavien digitaalisten palvelujen on oltava saavutettavia siten, että niitä voidaan käsitellä, lukea ja käyttää ja niissä voidaan navigoida
 - vaatimuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset - verkkokaupat

- Verkkokaupan osalta palveluntarjoajan on annettava tietoa verkkokaupassaan olevien tuotteiden ja palvelujen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta, jos kyseisistä tuotteista ja palveluista vastuussa oleva talouden toimija on toimittanut nämä tiedot palveluntarjoajalle.

Palvelukohtaiset lisävaatimukset - muiden palveluiden osalta

- Viestintäpalveluihin ja audiovisuaaliseen sisältöpalveluun pääsyn tarjoavan palvelun osalta lisävaatimuksista säädetään sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 194 c ja 194 d §:ssä.
- Henkilöliikenteen palvelujen osalta lisävaatimuksista säädetään laissa liikenteen palveluissa (320/2017) 150 a §:ssä. Kyseisessä pykälässä säädetyt tiedot on tarjottava sähköisesti verkkosivuilla ja mobiilisovelluksissa noudattaen digipalvelulain 3 a luvun säännöksiä.

Saavutettavuusseloste

- Digitaalisissa palveluissa on oltava saavutettavuusseloste, jonka sisällöstä säädetään digipalvelulain 9 §:ssä.
- Lisäksi saavutettavuusselosteella tulee:
 - olla yleinen kuvaus digitaalisesta palvelusta
 - antaa tietoa palvelukohtaisten lisävaatimusten toteutumisesta
 - antaa tietoa palvelun käyttöön tarvittavasta tuotteesta, jos digitaalisen palvelun käyttäminen edellyttää toimiakseen tuotetta
 - miten kyseinen tuote liittyy digitaaliseen palveluun?
 - millaiset esteettömyysominaisuudet sillä on?
 - miten tuote toimii yhdessä apuvälineiden ja muiden palvelun käyttöä avustavien järjestelyjen kanssa?

Digitaalisen palvelun saavutettavuuspuutteista ilmoittaminen

- Palveluntarjoajan on **ilmoitettava puutteista ja korjaavista toimenpiteistä valvontaviranomaiselle**, jos digitaalinen palvelu ei täytä saavutettavuusvaatimuksia
 - palveluntarjoajan on ilmoitettava oma-aloitteisesti yksityiskohtaiset tiedot erityisesti vaatimustenvastaisuudesta ja korjaavista toimenpiteistä
 - lisäksi ilmoitus velvoittaa palveluntarjoajaa arvioimaan korjaustarpeet sekä aikataulun niiden tekemiselle.
- Saavutettavuusvalvonta tulee antamaan palveluntarjoajan ilmoitusvelvollisuuksista tarkemman ohjeistuksen myöhemmin.

Poikkeaminen uusista vaatimuksista

- Palveluntarjoaja voi poiketa saavutettavuusvaatimuksista
 - **kohtuuton rasite ja palvelun perusluonteen perustavanlaatuinen muutos.**
- Kohtuutonta rasitetta arvioitaessa otetaan huomioon
 - saavutettavuusvaatimusten noudattamisen kustannukset suhteessa palvelun tarjoamisesta aiheutuviin kokonaiskustannuksiin
 - saavutettavuusvaatimusten noudattamisen nettokustannukset suhteessa palveluntarjoajan nettoliikevaihtoon; ja
 - kustannus-hyötyarvio, jossa erityisesti otettava huomioon vammaisten henkilöiden tarpeet käyttää palvelua
 - saavutettavuusvaatimuksista ei voi poiketa kohtuuttomaan rasisitteen nojalla, jos saa rahoitusta saavutettavuuden parantamiseen.

Menettely saavutettavuusvaatimuksista poikkeamiseksi

- Jos palveluntarjoaja poikkeaa saavutettavuusvaatimuksista kohtuuttoman rasitteen tai palvelun perustavanlaatuisen muutoksen perusteella, tulee siitä **ilmoittaa** valvontaviranomaiselle.
- Arvio saavutettavuusvaatimuksen poikkeamisen perusteista tulee
 - dokumentoida
 - toimittaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle
 - säilyttää arvio 5 vuotta digitaalisen palvelun tarjoamisesta.
- Kohtuuttoman rasitteen perusteet tulee arvioida uudelleen
 - muutettaessa digitaalisen palvelun sisältöä
 - valvontaviranomaisen pyynnöstä
 - vähintään 5 vuoden välein.

Siirtymäajat

- Digipalvelulain muutoksia sovelletaan **28.6.2025 alkaen**
 - palvelusopimuksia, jotka on tehty **ennen 28.6.2025**, voidaan jatkaa entisellään, kunnes niiden voimassa oloa päättyy, mutta ei kuitenkaan pidempään kuin viisi vuotta mainitusta päivämäärästä.
 - eli viimeistään 28.6.2030 kaikkien soveltamisalaan kuuluvien digitaalisten palvelujen tulee noudattaa uusia vaatimuksia.
- Uusia vaatimuksia ei sovelleta
 - ennen 28.6.2025 arkistoituihin sisältöihin, julkaistuun valmiiksi tallennettuun aikasidonnaiseen mediaan ja julkaistuihin toimisto-ohjelmien tiedostomuotoihin.

Saavutettavuuspalaute

- Palvelun käyttäjän kannattaa ensisijaisesti olla yhteydessä palveluntarjoajaan ja antaa suoraan **saavutettavuuspalaute**
 - palveluntarjoajan tulee lähettää palautteen vastaanottamisesta sähköinen vastaanottokuittaus, josta ilmenee palautteen vastaanottoaika
 - palautteeseen on vastattava viipymättä, mutta viimeistään kahden viikon kuluessa sen vastaanottamisesta.
- Palvelun käyttäjällä on myös oikeus tehdä palveluntarjoajalle **pyyntö saada sisältöä** saavutettavuusvaatimukset täyttävässä muodossa tai muuten vaihtoehtoisella palvelun käyttäjän kannalta saavutettavalla tavalla.

Selvityspyyntö

- Palvelun käyttäjä voi tehdä **saavutettavuusselvityspyynnön** valvovalle viranomaiselle, jos
 - palveluntarjoaja on kieltäytynyt antamasta pyydettyä sisältöä ja antanut todistuksen pyynnön tehneelle, tai
 - palveluntarjoaja ei ole vastannut pyyntöön digipalvelulaissa säädetyllä tavalla tai säädetyssä ajassa.

Kantelu

- Lisäksi palvelunkäyttäjällä on mahdollisuus tehdä **saavutettavuuskantelu** valvovalle viranomaiselle palveluntarjoajasta, joka ei ole noudattanut digipalvelulaissa säädettyjä vaatimuksia ja velvollisuuksia saavutettavuudelle.

Valvontatyö

- Valvontaohjelman mukainen valvonta, jossa valvomme vuosittain
 - 240 verkkosivustoa automaattisen työkalun avulla
 - 22 verkkosivustoa manuaalisena asiantuntijatyönä
 - 12 mobiilisovellusta manuaalisena asiantuntijatyönä.
- Ilmoitusten käsittely
 - käsittelemme meille tulleet kantelut ja saavutettavuusselvityspyynnöt.
- Uusien lain piiriin tulleiden palvelujen valvonta ja tarkastukset.

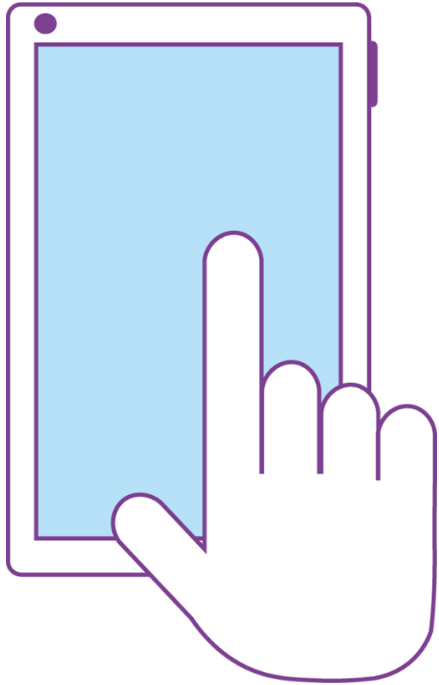

Kysymyksiä?

Aluehallintovirasto

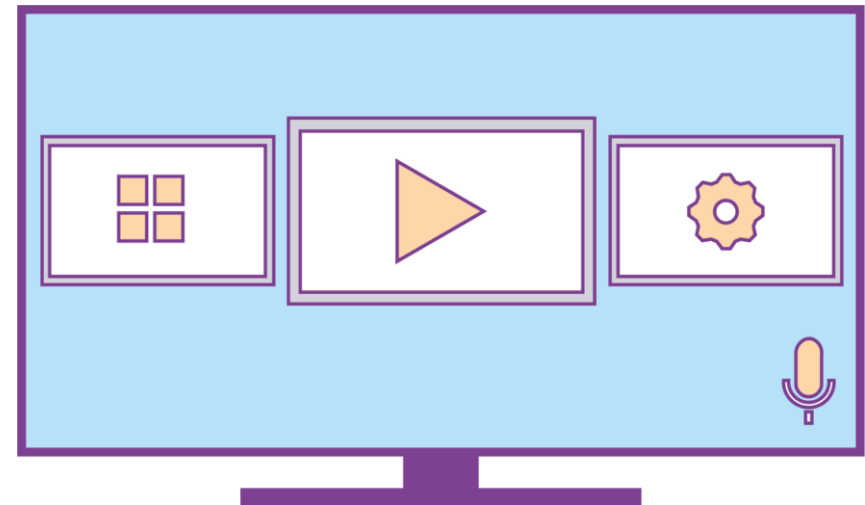
Lisätieto

- Saavutettavuusvaatimukset.fi-verkkosivusto:
 - yleistä saavutettavuudesta ja digipalvelulain vaatimukset
 - käyttäjän oikeudet: mm. lomake saavutettavuuskantelun tekemiseen
 - tee saavutettavuusseloste: vinkkejä saavutettavuusselosteen täyttämiseen ja työkalu saavutettavuusselosteen tekemiseen.
- Koulutukset:
 - Saavutettavuus ja digipalvelulain vaatimukset: eOppiva.fi
 - Digipalvelulain toimeenpanoa tukeva koulutus: suomidigi.fi

Ohjaus ja neuvonta

- Saavutettavuusvalvonta antaa yleistä ohjausta ja neuvontaa digipalvelulain saavutettavuusvaatimukseen liittyen.
- Saavutettavuusvaatimukset.fi
- Sähköposti: saavutettavuus@avi.fi
- Tilaa uutiskirjeemme!

Kiitos!

Digi kuuluu kaikille!
saavutettavuus@avi.fi

Aluehallintovirasto